

Tilsynsberetning 2020 - 21

Jeg hedder Tove Ketil Lenger og er Hjemly Friskoles eksterne tilsynsførende. Det betyder, at jeg på den ene side er valgt af forældrene til at føre tilsyn med, om skolen lever op til sine værdier og målsætning. Det fremlægger jeg i min beretning på generalforsamlingen. På den anden side er jeg certificeret af undervisningsministeriet og som sådan dets repræsentant på stedet med pligt til at indberette det årlige tilsyn. Undervisningsministeriet stiller en lang række krav, som skolen skal leve op til. For nærmere indsigt i, hvem jeg er og hvad tilsynet indebærer, henviser jeg til tidligere års tilsynsberetninger på skolens hjemmeside, hvor I også finder mit CV og en liste over ministeriets krav.

Jeg synes, det vil være en god ide for nye forældre at læse de tidligere tilsynsberetninger, fordi de giver et billede af skolen set med øjne udefra i nogle år, hvor alt var mere normalt end i år.

Det har været et mærkeligt og amputeret skoleår, og af den grund bliver min tilsynsberetning i år også anderledes, end den plejer.

Mine tilsynsberetninger på generalforsamlingerne plejer at være lange, fordi de afspejler, at jeg kommer meget og ofte på skolen og ser på undervisningen og deltager i dens øvrige aktiviteter. Sådan er det ikke i år. På grund af coronaen har jeg kun været her i meget begrænset omfang, idet både min egen læge og undervisningsministeriet frarådede fysiske besøg. Og dels har skolen jo også i flere omgange været lukket ned i større eller mindre grad.

Da jeg nu er færdigvaccineret, har jeg skyndt mig at besøge skolen, hvor jeg har været i nogle dage, og hvor har det været godt igen at se skolen summe af liv og aktivitet og at møde børn og lærere igen.

Ud over disse besøg har jeg haft møder og samtaler med Anne Tingager og gennemlæst en masse papirer fra skolen, og dette tilsammen er grundlaget for årets tilsynserklæring.

Jeg kan blive helt stakåndet ved tanken om hvilken kæmpemæssig indholdsmæssig og logistisk udfordring, dette år har været for skolen. Der har hele tiden været skiftende påbud om, hvor lidt eller meget, der måtte åbnes, om hvem og hvor mange der måtte være til stede hvor og hvornår sammen med hvem og på hvilke vilkår og under hvilke forholdsregler. Der har hele tiden været brug for både en plan A, B og C. Jeg er fuld af beundring over, at det har kunnet lade sig gøre, og at lærere og ledelse trods vanskelighederne ikke er væltet fuldstændig omkuld. Og jeg tænker, at når de har klaret det her, så kan de klare snart sagt enhver udfordring, der måtte komme i fremtiden. I skal som forældre virkelig påskønne, at I har en så kompetent og dedikeret lærerstab og ledelse her på skolen. De har været i frontlinjen, de har haft meget svære vilkår, og de har udført et ekstraordinært stykke arbejde. Men ingen

tvivl om, at de er trætte og trænger til den ventende sommerferie!

Jeg kan af samtaler med lærere, ledelse og børn fornemme, at kreativiteten har været stor med hensyn til, hvordan man indholdsmæssigt har kunnet holde noget, der bare lignede skole under de besværlige omstændigheder. Hatten af! Lærerne peger selv på, at det at måtte have en anden pædagogisk/ didaktisk tilgang har været fornyende og har gjort det muligt at ” få fat” i andre elevtyper end den mere traditionelle undervisning.

Men der har været rigeligt med udfordringer. Hvor nogle børn har trivedes godt med online - undervisningen, har andre et fagligt efterslæb, og det har været svært i nogle fag at gennemføre den planlagte undervisning. Det er navnlig de svage elever, som taber ved at mangle at have lærerne lige ved hånden. De har i endnu højere grad end andre brug for det nærvær og den ekstra hjælp, lærerne kan give dem. Det kræver også en høj grad af selvforvaltning, som ikke alle børn magter, at holde ved og ikke falde fra den virtuelle undervisning.

Man har også savnet de kreative fag, de fælles arrangementer og fag på tværs. Og ikke mindst har man savnet den fysiske kontakt – og det er gensidigt, det har børnene også! Der er tabt meget socialt, og nogle børn skal nærmest lære at gå i skole igen! Der kan også være nye børn, som ikke har lært deres klasse og lærere ordentligt at kende. Og lærerne har syntes, det har været hårdt at se på, at børnene ikke måtte være sammen med dem, de ville, fordi de ikke måtte blandes på tværs.

Det har på mange måder været et særlig hårdt år for mange børn og unge. De har følt sig isolerede og ensomme og sikkert også forvirrede over de mange påbud og restriktioner. De har savnet kammerater, lærere og skole. De har glædet sig rigtig meget til at komme i gang igen, og for nogen af dem er det kommet som en ubehagelig overraskelse, at det ikke er helt let at komme tilbage til et fællesskab efter lang tids aleneskole foran computeren. Det er krævende og udmattende for nogen at være ”på” igen, og jeg synes, jeg i løbet af dagene på skolen har mærket, at især blandt de store er nogen blevet en smule mere spage i mælet end de var før corona med hensyn til at tage ordet og deltage i fælles debatter. Langt fra alle, men nogen.

Jeg har talt med en del elever om deres oplevelse af hjemmeskole, og der er bred enighed om, at man ikke lærer lige så meget alene foran computeren som i skolen, hvor man har læreren lige ved hånden. Og det varmer jo et gammelt skolemenneskes hjerte, at skolen har været savnet!

Tilsynet skal blandt meget andet vurdere, om skolen giver eleverne mulighed for alsidig, personlig udvikling. Det angår ikke kun den daglige undervisning men hele det liv, der leves på skolen med alle dens aktiviteter og dens fællesskab. Det har i sagens natur været svært for alle skoler at tilgodese dette krav i dele af skoleåret, for det fordrer fysisk tilstedeværelse. Og vi er her ved noget centralt, for en stor del af en friskoles DNA er jo netop det forpligtende fællesskab, som man både giver til og modtager fra, og den dannelse, der udspringer heraf. Den høje grad af alsidighed og

mangfoldighed, som ellers præger Hjemly Friskole har givetvis været et savn for både børn og lærere.

Det har været et krav fra ministeriet, at de frie skoler har skullet fokusere på demokratisk dannelse, og Hjemly Friskole har i et par år haft det som indsatsområde. I år skulle det have været evalueret med eleverne, og det har i sagens natur heller ikke været muligt, for hvordan skulle eleverne kunne evaluere f.eks. elevmedbestemmelse og oplevelse af fællesskab, når man ikke er fælles til stede?

Demokratisk dannelse er ikke et projekt, som på et tidspunkt afsluttes, men må nærmest betegnes som en paraply over skolens samlede aktivitet. Det er jo meningen, at eleverne skal gå ud af skolen med et beredskab til at indtræde i et demokratisk samfund som myndige og bevidste borgere. De overordnede begreber på Hjemly er ligeværd, medbestemmelse og fællesskab. Det, der har været arbejdet med hidtil, er en bevidstgørelse for både lærere og elever af, hvad det betyder i den daglige undervisning og samværet på skolen.

Jeg skal svare ministeriet på, om skolen opdrager til deltagelse i et samfund med frihed og folkestyre og om dens undervisning er præget af ligestilling og respekt for menneskerettigheder. Og det er jo det, arbejdet med den demokratiske dannelse handler om.

Hvor den demokratiske dannelse af gode grunde været sat lidt på standby, har den digitale dannelse til gengæld fået et boost i år! Og det er også vigtigt og bliver det i stigende grad!

Jeg er ikke bekymret for elevernes standpunkt i dansk, matematik og engelsk, som er de fag, hvor jeg skal foretage en generel bedømmelse. Det, jeg har set i år og det, jeg har set de foregående år, har været fuldt ud tilfredsstillende.

Og Hjemlys undervisning er fuldt ud på højde med det, der gives i Folkeskolen – et andet område, jeg skal bedømme.

Og nu, hvor børnene er tilbage på skolen, trives mangfoldigheden igen på Hjemly. I de få dage, jeg har haft mulighed for at være her i år, har jeg set en bred vifte af fagligt højt kvalificeret undervisning og oplevet en blomstrende kreativitet i såvel konkrete produkter som i tankegang.

Skolen lever, stemningen er god – og snart har vi forhåbentlig lagt corona bag os!

Under de givne omstændigheder kan jeg erklære, at skolen på bedste måde lever op til de krav, der stilles.

Juni 2021

Tove Ketil Lenger